

31.

Jaarsveld

HANDLY PAGE HALIFAX MK II

21/22 juni 1943

BB 375

Schenking nov. 2001

Start : 21 juni 1943
Neergestort : 22 juni 1943
Vliegtuig : Handley Page Halifax
Type : Mk. II
Registratie : BB 375
Luchtvaartafdeling : 408 'Goose'Squadron
Code : EQ-T
Basis : Leeming
Neergestort : In de Lek bij Jaarsveld
Oorzaak : Duitse nachtjager

Bemanning : Clifort Reichert – pilot - KIA
Gordon Mitchell Mc Clean – boordwerktuigkundige- KIA
John Dockerill – telegrafist/boordschutter - KIA
Earl Monahan – telegrafist/boordschutter/bommenrichter – KIA
Bill Searle – staartschutter - KIA
Jim Russel – navigator – crash overleefd
George Pridham - rugschutter - crash overleefd.

Doel : Bombardement op Krefeld - Duitsland

Luchtoorlog boven de Alblasserwaard

De gehele oorlog was het luchtruim boven de Alblasserwaard het toneel van luchtgevechten en stortten er diverse vliegtuigen neer in die omgeving. In de nacht van 21 op 22 juni 1943 stortte een Halifax neer in de Lek vlakbij Jaarsveld. Het toestel was opgestegen in het Engelse Leeming en ging het Duitse Krefeld bombarderen. Het betrof de Halifax Mk II, BB 375 EQ-T van het 408 squadron. Bij deze crash zijn vijf mensen omgekomen. Hun namen zijn: Cliford Reichert piloot, Gordon Mitchell Mc Clean boordwerktuigkundige, John Dockerill telegrafist boordschutter, Earl Monahan telegrafist boordschutter bommenrichter, Bill Searle staartschutter. Slechts Jim Russel, de navigator en George Pridham, de rugschutter, overleefden de crash. Er waren die nacht 700 vliegtuigen opgestegen. Het bombarderen ging volgens plan. Op de terugweg werd het toestel door een nachtjager aangevallen. De bommenwerper stond gelijk in brand. Reichert riep door de boordradio de bemanning op zich te melden. Alleen Pridham en Russel gaven antwoord. De anderen waren gesneuveld of zwaar gewond. Reichert riep de mannen op te springen, hij wilde het vliegtuig zolang mogelijk in de lucht houden zodat de twee konden springen. Zelf zou hij als laatste springen. Helaas is dit niet

gelukt en is Clifford Reichert omgekomen. George raakte zwaar gewond op het moment dat hij uit het vliegtuig sprong. Hij landde op de zuidoever van de Lek en lag de rest van de nacht in de uiterwaard.

In de morgen wist hij door op een fluitje te blazen de aandacht van een voorbijganger te trekken. Die zag al snel dat deze vlieger zo zwaar gewond was dat onderduiken niks zou worden. George werd op een ladder naar een dokter gedragen, die kon ook niet veel doen. Al snel kwamen de Duitsers en werd George gevangen genomen. Hij werd naar het Wilhelmina Gasthuis gebracht en daar werd zijn rechterbeen geamputeerd. De rest van de oorlog bracht hij door in verschillende krijgsgevangenkampen. Na de oorlog keerde hij terug naar Canada en trouwde zijn verloofde Joyce.

Het onderzoek

Eind september 1983 begon de eerste zoektocht onder water. Al snel werden er vliegtuigresten aangetroffen zoals de aluminiumplaat en profielen. Na verder zoeken bleek dat de Halifax over een groot gebied verspreid lag, brokstukken groot en klein, stukken plaat en kabels; van alles door elkaar en over elkaar. Na een paar zaterdagen was het duidelijk hoe het vliegtuig er bij lag, Het was grotendeels bedekt met zand.

In het voorjaar 1984 werd het onderzoek hervat. De nodige vergunningen waren binnen, Rijkswaterstaat was zeer behulpzaam. Ook de burgemeester van Lopik, de heer Schakel, heeft veel medewerking verleend. Na eerst klein materiaal te hebben geborgen, werd een van de wielen boven water gehaald. Er zat een stuk landingsgestel aan vast. Het terrein van Van Vliet werd elke dag weer voller van de spullen die boven water kwamen. In oktober werd een ponton van Rijkswaterstaat gebruikt. Deze werd boven het vliegtuig geankerd. De gemeente Lopik zorgde ervoor dat er een zware compressor op het ponton werd geplaatst.

Bovendien leverde de gemeente ook de slangen om air lift te maken. Aan de zijkant van het ponton werd een bak van fijn gaas geplaatst. Daar kwam de slang van de air lift op uit. Het opgezogen zand viel dus door de bak en klein vliegtuigmateriaal bleef in de bak achter.

Op zaterdag 4 november 1984 werd de eerste motor, een Rolls Royce Merlin XX aangetroffen. Met behulp van een kraanschip en een sleepboot werd de motor in de morgen van 11 november 1984 uit de Lek gehaald.

4 mei 1985 onthulling monument.

Nadat de motor in 1984 geborgen was, werden er plannen en ontwerpen gemaakt om een monument te maken. Een kunstenaar kreeg opdracht om er iets moois van te maken. De kosten werden door de gemeente Lopik en het bedrijfsleven gedragen. Begin mei 1985 nodigde de gemeente Lopik George Pridham uit om naar Nederland te komen. In het kleine kerkje van Jaarsveld werd een samenkomst gehouden, en werd George Pridham als bevrijder toegesproken en een penning opgespeld. De kerk was vol met oud-strijders en mensen van de Canadese ambassade, van het provinciebestuur en de gemeente Lopik. Nadat er gesproken was en de volksliederen gezongen waren, ging men in optocht naar het monument. Daar hadden zich nog veel belangstellenden verzameld. Deze belangstelling maakte een enorme indruk op George.

De Commissaris er Koningin van de provincie Utrecht, de heer Van Dijke,

onthulde het monument. Het monument waarvan de Rolls Royce motor het hart is, staat aan de Lekdijk, vlakbij de plaats waar de Halifax in het water stortte.

Vlak na de onthulling vlogen een Lancaster, een Spitfire en een Hurricane over.

Vervolgonderzoek

In de jaren daarna werd de crashlocatie nog vaak bezocht door de groep mensen die verantwoordelijk was voor het vinden van het wrak en het oprichten van het monument. Vele wrakdelen werden nog geborgen en bewaard.

Op zaterdag 7 juli 2001 werd Arjen Heistek van CRASH uitgenodigd om bij een vervolgonderzoek naar de restanten van de Halifax aanwezig te zijn.

Wrakdelen

Op zaterdag 16 november 2001 j.l. ontving de Stichting Crash een groot aantal wrakdelen afkomstig van de Handley Page Halifax Mk II. Drie heren die verantwoordelijk waren voor het vinden en het bergen van het wrak brachten een bezoek aan het museum te Lissersbroek. Ze namen een groot aantal wrakdelen van de Halifax met zich mee, alle bestemd voor het museum. Onder de wrakdelen zaten opvallend veel cockpitdelen zoals het stuurwiel, blindvliegpaneel, instrumenten en een bijna complete bedieningsconsole met o.a. de throttle levers.

Na het zien van al deze delen werd al snel het idee geopperd om een deel van Halifax cockpit te reconstrueren. Ook zaten er vele delen afkomstig van de motoren bij, zoals oliepompjes, een deel van een carburateur en leidingen. Een pitotbuis, en een bommenhaak behoorden eveneens tot de verkregen delen. Een van de grootste delen was afkomstig van het landingsgestel. Alle delen zullen een plekje krijgen in het museum.

Zo belicht het museum niet alleen de luchtoorlog boven de randstad, maar worden de luchtoorlog gebeurtenissen rond de Alblasterwaard, zoals ook van de Fokker G1, eveneens voor het voetlicht gebracht.